

Intressanta skalbaggsfynd 4

RICKARD BARANOWSKI

Baranowski, R. Intressanta skalbaggsfynd 4. [Interesting finds of beetles 4 (Coleoptera).] – Ent. Tidskr. 100:71–80. Lund, Sweden 1979. ISSN 0013-886x.

A number of interesting finds of Coleoptera are reported from different parts of Sweden, among them some new provincial records. Four species (*Ptilium caesum* Er., *Atheta kaiseriana* Brd., *Atheta serrata* Benick and *Agriotes elongatus* Mrsh.) are new to the Swedish fauna. Biological or ecological notes are given for most of the species.

R. Baranowski, Råbyvägen 15J–14, S-223 57 Lund, Sweden.

Bembidion fumigatum Dej. – I vårt land är arten funnen på havsstränder med salthaltig mark, eller (vid Sk. Lomma) i lergropar nära havet där den tagits av många samlare, tidigast av Thure Palm (1950). Det var därför något oväntat att nära Bjällerup i Skåne få 1 ex. 5.3.77 i en översvämningsdriftrand vid Höje å. I Mellan-europa (och Danmark) uppges arten att ofta vara tagen inne i landet utan samband med salthaltig mark, vilket alltså stämmer med mitt fynd.

Bembidion minimum F. – Liksom den föregående arten är *B. minimum* i Sverige funnen på salthaltig mark vid kusten men i Mellan-europa ofta vid stränder av åar och floder med sött vatten. Att så kan vara fallet i Sverige visar följande: 1 ex. sållades fram ur driftrand 29.1.78 intill den tidigare på förvintern översvämmade Helge å vid Sjögård (Sk. Vittskövle). Dessutom uppper Lindroth (1945) ett inlandsfynd vid Husby-Oppunda i Södermanland samt på Stora Alvaret på Öland (där även jag funnit 1 ex. vid Bjärby och 1 ex. vid Resmo).

Pterostichus punctulatus Schall. – Denna, en av våra sällsyntaste carabider, fann jag efter många års sökande på Revingefältet (Sk. Revinge) våren 1978. Lokalen som ligger på det militära övningsfältet är en svagt sluttande sandmark som ibland omröres av bandfordon (syns tydligt på Fig. 1). Just i denna miljö tycks *P. punctulatus* trivas. Vegetationen är sparsam med xerofila gräs, *Erodium*, cruciferer mm. Under tiden 27.4–30.5 togs 14 ex. i ett 15-tal fallfällor. Den kalla våren gjorde att aktiviteten hos carabiderna var ovanligt låg. *P. punctulatus* var en av de frekventaste arterna i fällorna vilket

sammanhänger med att den är en utpräglad vårrart. Efter 30.5 sågs inte ett spår, däremot blev många andra arter vanliga (främst *Harpalus*- och *Amara*-arter). – Sk. Sandhammaren, 1 ex. 6.6.72 på havsstranden efter vinddrift. Denna dag, då miljoner skalbaggar flöt iland utmed stränderna, räknades in 1787 carabidexemplar, fördelade på 92 arter.

Haliphus laminatus Schall. – Denna art förekommer ej sällsynt i Höje å på flera lokaler i trakten av Sk. Lund (Bjällerup, S:t Lars, Trolleberg). Man får den vid vattenhävning i rinnande, näringsrikt vatten med rik vegetation i september. Första gången tog jag arten 21.9.76. Vid flera tillfällen har jag dessutom hittat övervinterrande ex. i driftränder invid ån i januari–april. *H. laminatus* har tidigare anträffats endast ett par gånger i Sverige (i Skåne).

Agabus conspersus Mrsh. – Funnen i stort antal i maj, juni och juli 1978 vid Foteviken i Skåne. Den lever i gölar och diken i brackvatten på de stora marsklandsängarna och är en karaktärsart för området (se Fig. 2). Artens förekomst är i Sverige inskränkt till sydvästra Skåne. Mitt första ex. tog jag 20.8.70 i en liten göl på salthaltig ruderatmark strax norr om Malmö hamn.

Ochthebius auriculatus Rey – För en tid sedan anmälde jag det första skånska ex. av denna art från Foteviken (Baranowski 1978). Samma lokal besöktes 27.8–28.8.78 vid ett tillfälle då hårda västvindar drev upp havsvatten och översvämmade delar av strandrämsan i det inre av viken. I flytande driftränder som fiskades upp, torkades och gicks igenom i Berlestratt tillvaratogs ett 20-tal ex. av rubricerade art.

Fig. 1. Lokal för *Pterostichus punctulatus* Schall. på Revingefältet i Skåne. Foto: förf. 27.4.1978.

Melophorus fulgidicollis Mtsch. – Palm (1940, 1953) har anmält arten för Sverige efter ex. från Foteviken. Den finns där fortfarande och är en av de vanligaste i släktet. På våren går den att vattenhåva i brackvattengölar men längre fram på sommaren tar man arten ofta genom att sålla det salthaltiga slamskiktet i botten på uttorkade gölar eller diken. Invid den på Fig. 2 fotograferade gölen sattes fallfällor ut försommaren 1978. Förutom *H. fulgidicollis* påträffades oväntat 1 ex. av en för vetenskapen ny *Tomoglossa*-art.

Cercyon laminatus Sharp – Sk. Sandhammarren, 1 ex. 25.8.69. – Sk. Borrby, 3 ex. 5.5.77. Fynden är gjorda under tång på havsstranden, troligen ditkomna genom havsdrift. Att arten flyger mycket råder det ju ingen tvekan om då den snabbt spridit sig till Europa från Japan. De första svenska ex. flög också till ljus i Hässleholm (Israelson 1959). Sedermera har den även

tagits i Norrbotten i kospillning och i gödselkompost (Lundberg & Persson 1973). Det bör dock observeras att i hemlandet Japan lär *C. laminatus* leva bland tång på havsstränder.

Choleva angustata F. – Sk. Degeberga, Ralaté, 1 ex. 30.10.78 på undersidan av en sten med en mullvadgång (Fig. 3). – Sk. Forsakar, 1 ex. 23.5.76 krypande framme mitt på dagen i sågsånshög vid sågverket. – Sk. Maltesholm, 1 ex. 24.9.77 slaghåvad på dagen i en almällé.

Colon appendiculatum Sahlb. – Det ex. som jag tidigare (Baranowski 1977 b) anmälde från Maltesholm i Skåne har varit felbestämt (= *Colon barnevillei* Kr., se nedan). *C. appendiculatum* finns emellertid i Maltesholm. Utmed små grusvägar i lövskog kvällshåvade jag enstaka ex. 1.6.78 och 8.9.78.

Colon barnevillei Kr. – Funnen ny för Skåne i Maltesholm vid kvällshävning i lövskogsområdet vid vägkanter och skogsängar. Det första ex.

Fig. 2. Skåne, Foteviken, brackvattengölar på marskland. Lokal för *Agabus conspersus* Mrsh., *Ochthebius dilatatus* Steph., *Helophorus fulgidicollis* Mtsch., *Quedius balticus* Korge, *Tomoglossa* n.sp. och *Calodera protensa* Mnh. Foto: förf. 21.4.1978.

togs 6.6.73 (jfr. *C. appendiculatum* Sahlb.). Under tiden 29.5–4.6.78 insamlades 6 ex. och 30.7.78 1 ex.

Triarthron maerkeli Schm. – Sk. Hörröd, enstaka ex. 2.8.78 och 12.8.78 vid kvällshävning utmed skogsväg. – Sk. Maltesholm, 1 ex. 21.8.78 kvällshåvat i öppning i granplantering.

Leiodes litura Steph. Anmäld som ny för Sverige efter 1 ex. från Upl. Båtfors, Björkönen (Baranowski 1975). Efter genomgång av ett stort antal *Leiodes*-ex. hos olika samlare har arten visat sig relativt utbredd i södra Sverige. Vid Överboda i Uppland har Jan Olsson funnit 1 ex. 19.8.78. I samlingarna i Lunds museum finns 1 ex. märkt "Ög. Åtvidaberg, 30.7.1960, leg. Einar Wirén". Övriga fynd är gjorda i Skåne. Vid Häckeberga har Peter Cederström kvällshåvat 1 ex. (nykläckt) 15.7.76 och jag 1 ex. 28.7.78. Vid Hörröd sysslade jag hösten 1977 mycket med fallgropsfällor. Glasburkar grävdes ner till kanten och i

dem hälldes glykol eller vatten och konserveringsmedel. Lokalen utgöres av en öppning i ganska tät blandskog med sandig och grusig jord. Solen lyser in på eftermiddagen. I dessa fällor erhöles 1 ex. 24.9 och 2 ex. 25.10. Ungefär på samma ställe kvällshåvade Ambjörn Carlsson 2 ex. 14.10.78. Någon km från denna lokal prövade jag att kvällshåva utmed en skogsväg ett par varma och fuktiga kvällar (2.8.78 och 12.8.78) med överväldigande resultat. Sammanlagt togs 19 ex.

Cyrtusa pauxilla Schm. – Denna art togs som ny för Sverige av Nils Linnman (1965) vid Sk. Brösarp 25.7.56 har senare blivit funnen på Gotland av flera samlare. I Lunds museum upptäckte jag 1 ex. från Sm. Smedby taget av Einar Wirén 13.8.1938. Själv har jag kvällshåvat 1 ex. 7.8.75 vid Sk. Lomma och 1 ex. 26.7.78 vid Sk. Skarhult, båda på torra gräsmarker.

Agaricophagus cephalotes Schm. – I två tidi-

gare uppsatser (Baranowski 1977 a, 1977 b) anmäldes arten från flera lokaler i Skåne och upp-gavs vara ny för landskapet. Jag hade då tyvärr inte observerat att den redan rapporterats från Skåne av Gunnar Israelson (1961) som fann den vid Lommarp i Hässleholmstrakten. I sammanhanget kan omnämnas en ny lokal för arten, Sk. Häckeberga, där jag 23.7.78 kvällshävade 1 ex. utmed en skogsväg.

Ptilium caesum Er. – Denna för Sverige nya art påträffade jag 5.5.78 på två lokaler på Öland. Vid Petgårde träsk erhöles 1 ex. vid sällning av strandförna intill träsket och strax söder om Bredsättra 4 ex. vid sällning av vissnade växtde-lar i slutningen mot ett dike. Bestämningen har utförts av Colin Johnson och Claude Besuchet. Tyvärr försvann en sändning med ett Bredsättra-exemplar vid postgången mellan England och Sverige. Enligt Horion (1949) är *P. caesum* funnen i Mellan- och Sydeuropa samt Kaukasus, nordligast i Holland, Harz och Mark Brandenburg. Tydligt är förekomsten på Öland isolerad.

P. caesum står av de svenska *Ptilium*-arterna närmast *P. affine* Er. Den senare är ju i Sverige också endast funnen på Öland. Peter Cederström har godhetsfullt överlåtit ett av hans *affine*-ex. från Halltorp till mig. *P. caesum* skiljer sig från *affine* genom ganska mycket mer långsträckta, något mindre välvda täckvingar, som är en aning mer glänsande, genom att hanen av *caesum* saknar hår och taggar på 4:e sterniten, vilket utmärker hanen av *affine*, samt att 6:e sterniten hos hanen av *caesum* har ett djupt intryck (saknas hos *affine*).

Ptiliolum wuesthoffi Rossk. – Sk. Silvåkra, 1 ex. 19.8.78 kvällshävd utmed en grusväg med betesmarker för nötkreatur på båda sidor av vägen. Arten kan kanske gå att finna i kospillningen. Från Sverige föreligger tidigare ett skånskt ex. från Hässleholm (Israelson 1957) i trädgårds-kompost samt helt nyligen två ex. som Stig Lundberg bilhåvat i Upl. resp. Dlr. (Lundberg 1979).

Smicrus filicornis Frm. – Sk. Lomma, 1 ex. 19.4.78 på lerslam intill en av lergroparna. Ny för Skåne.

Xylodromus testaceus Er. – Sk. Hallands Väderö, 3 ex. 17.9.77 vid sällning av den lösa veden och i mulmen i en ihålig men levande gammal bok i urskogsartad miljö.

Stenus melanopus Mrsh. – Anses i Sverige var en art som tillhör salthaltiga havsstränder men är

i Tyskland lika ofta funnen vid sött vatten inne i landet. Att så kan vara förhållandet även i vårt land visar ett fynd från Lund i Skåne. Mikael Sörensson och jag fick i översvämningsdriftränder var sitt ex. vid Höje å den 17.3.78.

Medon castaneus Gr. – Denna mycket sällsynta art har jag redan tidigare rapporterat från Ralaté-dalen utanför Degeberga i Skåne (Baranowski 1977a). Den återfanns där i enstaka ex. 15.4.78 och 8.9.78 under stenar med mullvads-gångar (Fig. 3). På denna lokal konstruerade jag sommaren 1977 ett artificiellt mullvadsbo. I anslutning till flera gångar av mullvad grävdes en halvmeterdjup grop som förseddes med gräs och täcktes över med en masonitskiva och däröver ett dm-tjockt jordlager. Vår och höst "öppnades" fällan och vittjades på skalbaggar. Den 8.9.78 satt 1 ex. av ifrågavarande art i fällan. Mullvaden hade nu byggt ett riktigt bo under masonitskivan. Fällan var utmärkt för fångst av en hel del arter bundna till djurgångar och bon, t.ex. *Choleva*- och *Catops*-arter. Se också nedan under *Atheta parens* M. et Rey.

Lathrobium pallidum Nordm. – Sk. Lomma, 1 ex. 25.4.78 i lersprickor vid kanten av en lergrop. – Sk. Degeberga, Borrestad, 1 ex. 11.3.78 i översvämningsdrift i en göl på lerig, öppen mark.

Mycetoporus monticola Fowl. – Arten är mycket sällsynt i Skåne. Jag har anträffat 1 ex. 30.10.78 vid Ripa på öppen, alvarliknande mark bland vissnande växtdelar.

Lamprinodes saginatus Gr. – Av de ganska många fynd jag gjort i Sverige skall här behandlas de inom Degebergatrakten: Sk. Maltesholm, Gladekärret, 1 ex. 18.11.77 i förna vid stranden. – Sk. Degeberga, Herremöllan, 2 ex. 16.3.78 i översvämningsdrift. – Sk. Degeberga, Ralaté, 1 ex. 26.10.77 i en *Formica execta*-stack intill stengärdesgården (Fig. 3).

Atheta dentifera Brd. – Vid översvämmingen av Höje å (Sk. Lund) den 17.3.78 sammanräknades ca 70 ex. av denna stora sällsynthet.

Atheta grisea Th. – Tillsammans med föregående art 2 ex.

Atheta hepatica Er. – Sk. Klågerup, 2 ex. 25.5.78 kvällshävade i lövskogsbryn. – Sk. Degeberga, 1 ex. 16.3.78 i översvämningsdrift från en äng. – Sk. Vitemölla och Borby strand, flera ex. 5.5.77 i havsdrift. Typiskt för *A. hepatica*, som förmodas leva ett underjordiskt liv i djurgångar, är att arten de första varma vårdagarna går "ovan jord" för svärmning och kan då fås

Fig. 3. Skåne, Degeberga, Ralatedalen. I anslutning till gångar och bon av mullvad invid stengärdesgården har bl.a. tagits *Choleva angustata* F., *Medon castaneus* Gr. och *Atheta parens* M. et Rey. Under stenar finns samhällen av *Formica fusca* med myrgästerna *Atemeles emarginatus* Payk. och *Hetaerius ferrugineus* Ol., medan stackar av *Formica execta* intill stengärdesgården påhälsas av *Lamprinodes saginatus* Gr. och *Myrmecoxenus subterraneus* Chevr. Foto: förf. april 1978.

vid hävning eller i vinddrift.

Atheta kaiseriana Brd. – I en tidigare uppsats (Baranowski 1978) nämndes under arten *Atheta scotica* Ellim. att förutom denna art fanns i driftmaterialen från Höje å (Sk. Lund) den 28.12.77 ytterligare en *Atheta*-art, vars identitet då var okänd. Det är nu fastslaget att arten är *Atheta kaiseriana* som är ny för Sverige. Vid det ifrågasvarande tillfället kunde efter en hel veckas arbete med genomgång av driftmaterial räknas ihop 12 ex. av *kaiseriana*. Den 17.3.78 inträffade en ny stor översvämning i Höje å. Efter genomgång av ungefär lika mycket material som den 28.12.77 kunde nu 5 ex. tillfogas samlingen.

Lokalen där *kaiseriana* förekom, vilken fotograferats och avbildats i Entomologisk Tidskrift 1978 på sidan 55, är en lerig äng intill Höje å, mitt emellan gamla Malmövägen och motorvägen.

Allt tyder på att det är fråga om en rent underjordisk art. De små ögonen, den bleka färgen, rörelsesättet som avviker från alla andra *Atheta*-arter jag sett utom *scotica* samt vissa andra saker i uppförandet är indicier för detta. När det gäller uppförandet lägger man märke till hur arten avskyr ljus och torka. Om ett prov av driften (som i genomsnitt innehöll tusen skalbaggar per liter) lades på Berlestratten, var *kaiseriana* och *scotica* bland de allra första djuren som ramlade ner i burken under tratten. Ett litet försök hur *kaiseriana* uthärdade torka gjordes också. 1 ex. hölls i en vanlig burk i rumstemperatur men avled inom en timme (medan alla andra djur levde).

A. kaiseriana beskrevs 1942 av Lars Brundin efter två honor tagna av Oskar Kaiser vid Neusiedlersee i Österrike (Brundin 1942). Några andra fynd är senare inte kända. En utförlig be-

skrivning av arten, särskilt den hittills okända hanen, liksom signering av lektotypen, kommer att ske i annat sammanhang.

Atheta parapicipennis Brd. – Dlr. Nås, Birtjärnsberget, 2 ex. 7.7.78 och 1 ex. 10.7.78 "in stercore hominis" i skuggig barrskog.

Atheta parens M. et Rey – Ganska litet är känt om artens levnadssätt i vårt land. De flesta ex. är väl tagna vid bilhåvning som ju inte säger mer än att arten kan flyga. Från Forsakar anmäldes *parens* från sågspånshögar (Baranowski 1977a). Vid Ralaté i Degeberga har jag vid flera tillfällen kunnat insamla *parens* i ett konstgjort mullvadsbo (se ovan under *Medon castaneus* Gr. och Fig. 3). Sålunda togs 1 ex. 26.10.77, 3 ex. 15.4.78 och 1 ex. 22.4.78. Man måste här starkt misstänka ett samband med underjordiska däggdjursbon. Artens stora likhet med *Pycnota paradoxa* M. et Rey är påfallande och intressant eftersom den senare bevisligen lever i gångar och bon av däggdjur. Å andra sidan kan ju *parens* tänkas leva även utanför gångar eller bon i andra typer av biotoper. Till slut skall här meddelas två fynd av *parens* från Sk. Hörröd. 1 ex. anträffades 9.5.77 i en lika dan fälla som vid Ralaté, medan 1 ex. kvällshåvades 2.8.78 utmed en skogsväg.

Atheta scotica Ellim. – Vid översvämningen den 17.3.78 av Höje å (Sk. Lund) togs 2 ex. tillsammans med *Atheta kaiseriana* Brd. (se ovan). Fyndet av 2 ex. 28.12.77 på samma lokal har jag tidigare publicerat (Baranowski 1978). – Sk. Degeberga, 1 ex. 16.3.78 i översvämningssdrift från en äng.

Atheta serrata Benick – Denna för Sverige nya art hittade jag den 17.8.78 på Greda löväng på Öland. Det enda exemplaret kvällshåvades och till en början trodde jag det handlade om *A. subglabra* Sharp eller *sparre-schneideri* Munst. som den båda mycket liknade. När jag kom fram till att det måste vara *serrata* skickade jag djuret för kontroll till G. A. Lohse som inte hade något att invända mot bestämningen. Ang. skillnader mellan de tre inblandade arterna (se Benick och Lohse 1974). *A. serrata* är enl. samma källa funnen i Hamburg, Holstein och Oberbayern, utslutande i gångar och bon av mullvad, kanin eller smågnagare, mycket sällsynt. Förekomsten på norra Öland kan vara isolerad med tanke på att om arten finns i Skåne (eller Danmark) så borde den åtminstone någon gång ha blivit upptäckt eftersom faunan i däggdjursbon och gångar är rätt väl uppmärksamrad.

Atheta subterranea M. et Rey – Denna sällsynta art har jag vid flera tillfällen funnit vid kvällshåvning i Håckeberga i Skåne på gräshygen med uppväxande bok. Arten förekom i slutet av juli, både 1977 och 1978. Den 23.7.78 håvades ca 50 ex. under ett par kvällstimmar vid varmt väder. Vädet hade dessförinnan varit kyligt och regnigt en längre tid. – Vid Herremöllan i Degeberga kvällshåvades den 29.7.78 ca 20 ex. under 3 timmar i högvuxen, sandig tallskog utmed en grusväg.

Atemeles emarginatus Payk. – Fynden i Degebergatrakten som här ska behandlas är som följer: Vid Maltesholm funnen hos *Formica fusca* 9.5.78 och i en fallgropsfälla utmed en grusväg 10.8.78, vid Drakamöllan hos *Myrmica rubra* 14.4.77 (21 ex.) och vid Ralaté (fig. 3) hos båda myrarterna under stenar 9.5.77 och 22.4.78.

Calodera protensa Mnh. – Vintern 1977–78 blev denna normalt sällsynta eller mycket sällsynta art av okänd anledning mycket vanlig i stora delar av Skåne. På marsklandsängarna vid Foteviken uppträdde den i mängd i januari 78 i driftränder, i mars 78 sågs massor av ex. vid en göl i Borrestad. I mars 78 togs arten dessutom (men sällsyntare) vid Degeberga och Forsakar. Inte på någon av de uppräknade lokalerna har jag funnit djuret tidigare. Överlägset vanligast var *protensa* dock i Lund. Under tiden december 77–mars 78 sågs flera tiotusentals ex. i översvämningssmaterial från Höje å och dess närliggande ängsmarker. En annan *Calodera*-art, *nigrita* Mnh., var även den ytterst talrik (flera tusen ex.). Stora populationsökningar av det här slaget är alltid värda att noteras.

Calodera rufescens Kr. – En mycket sällsynt art som ett fåtal gånger har anträffats i Nordeuropa. Vid de väldiga översvämningarna vid Herremöllan i Degebergatrakten i mitten av mars 1978, utplockades bland ett stort antal *Calodera*-ex. (tillhörande 5 arter), 3 ex. av *rufescens* den 16.3. Driften samlades intill Forsakarbäcken som vid Herremöllan rinner fram i lövskog med sandiga strandzoner.

Oxypoda tarda Sharp – Stig Lundberg har redan rapporterat de svenska fynden av denna art (Lundberg 1978) men närmare data om det ex. jag funnit i Skåne kan kanske vara av intresse. Exemplaret blev funnet 10.5.77 vid Borrestad nära Degeberga i ett sällprov som togs i kanten mellan en nordsluttning med lövskog och en åker. Marken var sandig men ej särskilt torr. Ett

tunt lager fjolårsväxtdelar täckte det sandiga underlaget.

Euplectus duponti Aubé – Har tidigare meddelats som ny för Sverige (Baranowski 1977a) efter 1 ex. från Sk. Lomma som togs i löv runt en almstubble. På samma lokal återfann jag den 28.10.78 arten i 1 ex. som sållades i gammal potatis, vilken grävts ned som lockbete för *Anommatus 12-striatus* Müll.

Euplectus infirmus Raffr. – På den lokal i Lund där det första svenska ex. hittades (Baranowski 1977a) har arten inte gått att återfinna. Däremot ertappades vid kvällshävning utmed en grusväg genom lövskog i Sk. Håckeberga ett andra ex. den 2.9.77. Intensivare kvällshävningar i slutet av juli 1978 gav fint resultat. Under tiden 23.7–28.7 samlades tillsammans 15 ex. Arten är utomlands främst funnen i anslutning till vedbiotoper (murkna bokar, trädsvampar etc.) och borde kunna anträffas så inom Håckebergaområdet.

Acritus atomarius Aubé – Så vitt jag vet är två lokaler kända i vårt land för denna art, Håckeberga och Skärälid i Skåne. I de gamla bokområdena vid Håckeberga där arten ännu är ganska vanlig i murken ved av bok gjorde jag den 27.7.78 en observation som kan vara värd att omnämnas. Under dagen, då tryckande värme rådde i kombination med vindstilla och mulet, svärmade arten i sådant stort antal att hallonplockning nästan omöjliggjordes. Liksom rapsbaggar slog djuren ner på våra tröjor och klättrade omkring överallt på kroppen. På kvällen hävdades enstaka ex. men svärmingen sker uppenbarligen under de kvavaste timmarna.

Hetaerius ferrugineus Ol. – Denna myrgäst har jag funnit i bon av *Formica fusca* vid Sk. Vitemölla 13.5.78, vid Sk. Drakamöllan i antal i april–maj 1977, vid Sk. Maltesholm 9.5.78 och i Ralatedalen vid Degeberga (Fig. 3) i april 1978.

Dictyopterus cosnardi Chevr. – Under flera år har jag kunnat insamla ovanstående art i Forsarsars sågverk i Skåne. Ungefär lagom till att sågverket har lagts ner och arten nu börjar försvinna, upptäckte jag en ny, naturligare lokal. Den 29.5.78 slaghävades 1 ex. i gammal, ursprunglig lövskog vid Maltesholm i Skåne (Fig. 4). Den utvecklas där säkerligen i de mycket grova, ofta vindfällda bokarna.

Hypnoidus arenicola Boh. – Denna knäppare har tidigare upptagits som var. till *H. pulchellus* L. Lohse (1976) har dock påvisat att det rör sig

om en god art. *H. arenicola* skall vara tagen i Sk., Bl., Hall. och Upl. och lever på sandiga havsstränder. I min samling finns ex. från Skillinge, Sandhammaren och Löderups strand i Skåne.

Agriotes elongatus Mrsh. – Av denna nya svenska art föreligger 1 ex. i Lunds museums samlingar. Det är märkt: "Ögtl. Arkösund, juli 1947, Furster". Arten påminner mycket om *A. aterrimus* L., men känns genast igen på översidans behåring som är tätt grå och täcker grundfärgen. *A. elongatus* är närmast känd från Danmark och är där funnen sällsynt på Jylland och öarna vid bankning av ek eller i blommor. Fyndet i Östergötlands skärgård är mycket intressant och uppenbarligen av reliktnatur. Ex. som upptäcktes i obestämt material har nu satts in i den taxonomiska samlingen. Som jämförelseexemplar har jag haft ett danskt ex. som jag vänligen fått låna av F. Bangsholt, Köpenhamn.

Denticollis rubens Pill. – En urskogsknäppare som i Skåne under senare tid blott tagits i Skärälid men som förr var vida utbredd. Larven utvecklas under barken eller i veden på grova, troligen alltid liggande bokar i skuggigt läge, gärna i raviner. Sådana biotoper försvinner alltmer vilket gör att arten är starkt tillbakaträngd i det moderna skogsbrukslandskapet. Det var därför överraskande och glädjande att den 29.5.78 uppbyggda arten från Maltesholm. Under ett par varma eftermiddagstimmar hävdades 2 ex. i gammal bokskog nära slottet (Fig. 4). 1 ex. togs dessutom svärmade över en mycket grov, svampig boklåga. I Maltesholm finns ännu lämpliga utvecklingsbiotoper för arten, dels är boken osedvanligt grov (bl.a. står här Sveriges troligen grövsta bokstubble), dels är topografin fördelaktig med skuggiga svackor.

Hypocoelus olexai Palm – Sk. Maltesholm, 4 ex. 18.8–20.8.77 springande på grova boklågor. Under 1978 uppträdde arten plötsligt i antal i delar av Skåne och som helt dominerande *Hypocoelus*-art. I det här sammanhanget skall följande fynd nämnas (de fynd andra samlare gjort medtages ej): I ursprunglig bokskog vid Maltesholm togs arten i mängd springande eller livligt flygande till flera grova lågor och stubbar av bok, både inne i skogen och solexponerat i kanten mot öppen mark. Fyndet gjordes 29.7–30.7.78. – Sk. Håckeberga, 2 ex. 28.7.78 springande på barklösa boklågor. – Sk. Skarhult, 1 ex. 26.7.78 kvällshävad i lövskog. Inte någonstans har larver

Fig. 4. Gammal bokskog vid Maltesholm i Skåne. I bakgrunden, mellan de två främsta bokarna, står Sveriges troligen grövsta bokstubbe (bröstdiameter nära 2 meter, endast övre delen synlig). I denna miljö har tagits *Dictyopterus cosnardi* Chevr., *Denticollis rubens* Pill. och *Hypocoelus olexai* Palm. Foto: förf. försommaren 1978.

setts men åtskilliga flyghål i bokarna pekar åt att det skulle vara fråga om föreliggande art. Många av honorna som sprang omkring på stammarna höll säkert på med äggläggning.

Meligethes haemorrhoidalis Först. – Har varit bekant i ett svenskt ex. som jag fann vid slaghåvning i Maltesholm (Baranowski 1976). Under tiden 1.6–2.6.78 fann jag ytterligare 7 ex. genom att systematiskt gå och leta i blommorna av *Lamium album* i närheten av den första lokalen men längre in i skogen.

Atomaria basalis Er. – Som framgår av bl.a. Johnson (1976a) skall den art som gått under namnet *nitidula* Heer? nu heta *basalis*.

Atomaria contaminata Er. – Som framgår av bl.a. Johnson (1976b) skall den art som tidigare hetat *ornata* Heer? nu heta *contaminata*.

Atomaria nitidula Marsh. – Colin Johnson (1976a) har visat att den art Marsham kallade

nitidula är samma art som Sjöberg kallade *borealis*. Det äldre namnet *nitidula* Marsh. får gälla. Saken kompliceras ytterligare genom att en annan art också fått namnet *nitidula* (Heer?) vilken dock skall heta *basalis* Er. (se ovan) samt att den art som i svenska skalbaggs katalogen står som *analisis* Er. består av två arter, *analisis* Er. och *nitidula* Marsh. (*borealis* Sjöb.).

Atomaria pulchra Er. – Colin Johnson har meddelat mig att *pulchra* är det riktiga namnet för den art som tidigare hetat *prolixa* Er.

Atomaria rhenana Kr. – Som framgår av Lohse (1967) skall den art som tidigare hetat *godarti* Guill. nu heta *rhenana*.

Myrmecoxenus subterraneus Chevr. – Lever normalt i bon av *Formica*-arter av *rufa*-gruppen, men i Ralatedalen vid Degeberga i Skåne tog jag 26.10.77 1 ex. i en stack av *Formica execta* invid en stengärdesgård (Fig. 3).

Diastictus vulneratus Sturm – Sk. Löderups strand, 3 ex. i juni–juli 1971 i fallgropsfällor på sandmarkerna vid foten av Kåsebergaåsen. – Sk. Ripa, 1 ex. 23.6.71 också i fallgropsfälla på öppen sandmark. – Sk. Degeberga, 10 ex. i september 1976 i ett mjälsandtag där djuren sakta kröp omkring. – Sk. Forsakar, 1 ex. 2.9.78 i en fallgropsfälla på de sandiga, kalkrika backarna ovanför hotellet. – Öl. Stenåsa alvar, 1 ex. 13.6.70 under sten på Stora alvaret. – Öl. Resmo alvar, dels 1 ex. 8.4.77 under en sten, dels 3 ex. 6.5.78 i ett sällprov av växtrester, vid båda tillfällena ute på alvaret.

Chrysomela violacea Müll. – Ej mindre än 21 ex. låg den 16.3.78 och flöt i vattnet vid Herremöllan (Sk. Degeberga) på en skogsäng som blivit helt översvämmad av Forsakarbäcken.

Hispella atra L. – Denna säregna bladbagge är inte ovanlig i Degebergaområdet i östra Skåne. I min samling finns ex. från Degeberga, Forsakar, Kyllingaröd, Borrestad, Maltesholm och Drakamöllan. Från sydkusten har jag också ex. från Kåseberga och Löderups strand. De flesta är tagna i sandområden krypande framme, vid håvning (även på kvällen), vid sällning av växtdelar, nedramlade i kaninhål eller (vid Löderup) i en fallgropsfälla. Arten skall leva på olika gräs. Av mig funnen under tiden 10.5–18.11, oftast i maj–juni.

Cassida seladonia Gyll. – Sk. Silvåkra, 1 ex. 30.5.78 i en fallgropsfälla som grävdes ner på sandbackarna strax öster om Krankesjön. Arten som är mycket sällsynt lär leva på *Filago* vilket säkert stämmer eftersom det var en av de få växter som växte på lokalen.

Apion pomonae F. – Ej sällsynt i Degebergaområdet men lokal. Från följande lokaler finns belägg i min samling: Forsakar, Herremöllan, Maltesholm, Ö. Sönnarslöv, Vittskövle och Hörröd. Särskilt ofta funnen i Forsakar och där första gången den 29.12.67. Oftast får man den vid håvning (mest på kvällen) i skogsbryn, men ibland vid sällning av lövförna där någon av värdväxterna växer (ärtväxter) eller (en gång) krypande på sågspån på våren. Funnen både på sommaren och vintern. Slutligen har jag på Öland håvat flera ex. vid Borge hage och Greda löväng.

Strophosomus fulvicornis Walt. – Denna vivel har jag endast insamlat på Skånes sydkust. Den är vanlig på ljunghäcken på Falsterbohalvön vid sällning på vintern och våren. Vid Löderups

strand och Sandhammaren har jag upprepade gånger tagit ex. i havsdrift på våren och sommaren.

Pseudostyphlus pilumnus Gyll. – Sk. Malmö, 1 ex. 9.3.78 strax norr om hamnen nära havet på ruderatmark med lerigt grus och ogräsvegetation, bl.a. värdväxten *Matricaria*. Exemplaret sällades av multnande växtdelar. Arten är uppgiven från Skåne, men några närmare detaljer om fynd är mig inte bekanta.

Xyleborus saxeseni Ratz. – Sk. Håckeberga, 1 ex. 28.5.78 funnet vid kvällshävning utmed en skogsväg. Arten är i vårt land tagen ett fåtal gånger och ej tidigare i södra Skåne.

Till sist vill jag här för hjälp med bestämningar tacka Claude Besuchet, Bengt Ehnström, Colin Johnson, Gustav Adolf Lohse och Sven Persson, för fynduppgifter Ambjörn Carlsson, Peter Cederström, Jan Olsson och Mikael Sörensson samt för lånet av *Agriotes elongatus* Mrsh. F. Bangsholt.

Litteratur

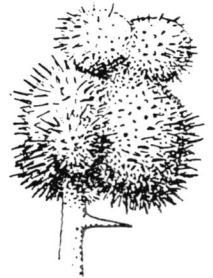
- Baranowski, R. 1975. Några bidrag till kännedomen om coleopterfaunan vid nedre Dalälven. 1. – Ent. Tidskr. 96:97–115.
- 1976. Några för Sverige nya skalbaggar (Coleoptera). – Ibid. 97:117–123.
- 1977a. Intressanta skalbaggsfynd 1 (Coleoptera). – Ibid. 98:11–28.
- 1977b. Intressanta skalbaggsfynd 2 (Coleoptera). – Ibid. 98:133–140.
- 1978. Intressanta skalbaggsfynd 3 (Coleoptera). – Ibid. 99:53–60.
- Benick, G. und Lohse, G. A. 1974, in Freude, Harde und Lohse, Die Käfer mitteleuropas, Band 5:176–178.
- Brundin, L. 1942. Monographie der palaearktischen Arten der *Atheta*-Untergattung *Hygroecia* (Coleoptera, Staphylinidae). – Annalen des Naturhistorischen Museums in Wien, Band 53, Teil II.
- Horion, A. 1949. Faunistik der Mitteleuropäischen Käfer, Band II, p. 233–234.
- Israelson, G. 1957. Skalbaggar från hässleholmstrakten VII. – Natur i Göinge p. 2–7.
- 1959. Skalbaggar från hässleholmstrakten IX. – Ibid. p. 12–16.

- 1961. Skalbaggar från hässleholmstrakten XI. – Ibid. p. 13–15.
- Johnson, C. 1976a. Synonymic and other notes on British Coleoptera. – Entomologist's monthly magazine 111:111–113.
- 1976b. Nine species of Coleoptera new to Britain. Ibid. 111:177–183.
- Lindroth, C. 1945. Die fennoscandischen Carabidae. I. Göteborgs K. Vetenskap. o Vitterh.-Samh. Handl. Göteborg.
- Linnman, N. 1965. Några skalbaggsfynd. – Ent. Tidskr. 86:24–27.
- Lohse, G. A. 1967, in Freude, Harde und Lohse, Die Käfer mitteleuropas, Band 7:147.
- 1976. Elateriden-Studien. – Entomol. Blätter, Bd 72, Heft 2, p. 90–104.
- Lundberg, S. 1978. Bidrag till kännedom om svenska skalbaggar. 17 (Coleoptera). – Ent. Tidskr. 99:31–34.
- 1979. Bidrag till kännedom om svenska skalbaggar 18. Ibid. (in press).
- och Persson, K. Skalbaggsfaunan i komposthögar i Luleå (Coleoptera). – Ibid. 94:208–210.
- Palm, T. 1940. För Sverige nya coleoptera. V. – Ibid. 61:4–9.
- 1950. Anteckningar om svenska skalbaggar. V. – Ibid. 71:129–143.
- 1953. Anteckningar om svenska skalbaggar. VII. – Ibid. 74:8–23.

Upprop

Jag tar med största tacksamhet emot upplysningar om lokaler för *Diplolepis mayri* (Schlechtendal) (Cynipidae, Hym.), framförallt från södra Sverige. Denna galltyp är tämligen ovanlig och dessutom ofta svår att upptäcka. Värdväxt är företrädesvis äppleros (*Rosa rubiginosa*) och hartsros (*Rosa villosa*). Gallen är mindre – vanligen inte så stor som på fig. – än den vanliga sömntornstekelns (*Diplolepis rosae* L.) och inte heller så "lurvig" utan försedd med fina spikler.

Bo Stille
Zoologiska inst., Helgonvägen 3
223 62 Lund

Gall av *Diplolepis mayri*.

Den XVI Internationella Entomologikongressen

hålls den 3–9 augusti 1980 i Kyoto, Japan. Den som ämnar delta i kongressen eller vill ha upplysningar om denna bör kontakta: XVI Interna-

tional Congress of Entomology, c/o Kyoto International Conference Hall, Takara-ike, Sakyo-ku, Kyoto 606, Japan.

Upprop till Entomologiska föreningens i Stockholm medlemmar

Vi skall i framtiden försöka distribuera medlemslistor till våra medlemmar lite oftare än hittills! För att även kunna ange varje medlems specialitet (dvs. den eller de insektsordningar eller om-

råde inom entomologin du är intresserad av) behöver vi information om denna. Lämpligast är att vid inbetalning av medlemsavgiften ange vad du är mest intresserad av på inbetalningskortet.